

АКТИВІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СІЛЬСЬКОМУ ЗЕЛЕНОМУ ТУРИЗМІ

¹ Хмельницький національний університет

Анотація: у статті досліджено напрями активізації підприємницької діяльності у сільському зеленому туризмі в Україні

Ключові слова: зелений туризм; процеси соціально-економічних трансформацій; реальні доходи у сфері зеленого туризму

Abstract: In the article examines directions for the activation of entrepreneurial activity in rural green tourism in Ukraine

Keywords: green tourism; processes of socio-economic transformations; real incomes in the field of green tourism

За останні десятиліття у сільських областях України спостерігається різке зменшення населення, збільшення безробіття та масова міграція працездатного населення. Тому стратегічно важливо упродовж короткого проміжку часу подолати відставання у цій сфері та реалізувати наявний великий туристичний потенціал шляхом проведення вираженої політики державного регулювання. Сучасний досвід та наукові дослідження показують, що інтенсивний розвиток сільського зеленого туризму може забезпечити демографічну стабільність та вирішити соціально-економічні проблеми у сільській місцевості. У сучасних умовах регулювання розвитку підприємств сільського зеленого туризму має багаторівневу структуру та здійснюється на національному, регіональному та місцевому рівнях. Вплив на розвиток підприємств сільського зеленого туризму також здійснюють професійні асоціації та некомерційні об'єднання. Співвідношення державного та недержавного регулювання неоднакове і змінюється під впливом політичних, соціально-економічних, демографічних та інших факторів. Процеси соціально-економічних трансформацій визначають пошук нових нетрадиційних організаційно-правових форм підприємництва, вкладених у забезпечення економічного розвитку. Одним із пріоритетних шляхів подолання кризи є активізація сільського населення до підприємницької діяльності у сфері зеленого туризму[3].

Становлення та розвиток зеленого туризму сприяє системному вирішенню організаційно-економічних проблем, пов'язаних із відтворенням трудового потенціалу, формуванням нових напрямків виробництва та реалізації продукції, підвищенням зайнятості сільського населення, зростанням його доходів та покращенням життєвого рівня. Забезпечення відповідних умов стимулювання розвитку підприємництва у системі розвитку зеленого туризму передбачає розробку нових концептуальних підходів до створення сприятливого ринкового середовища. Це визначає необхідність наукового обґрунтування специфіки формування економічних відносин у системі розвитку зеленого туризму як організаційної форми підприємницької діяльності, що сприяє стабілізації економіки країни.

Враховуючи відсутність капіталовкладень на створення нових робочих місць у сільській місцевості, на загальнодержавному рівні більше уваги слід приділяти тим галузям, які не потребують значних коштів для свого розвитку. До таких сфер належить зелений туризм, який дозволяє вирішити проблему зайнятості сільського населення, покращити його добробут, повніше використати природний та історико-культурний потенціал сільської місцевості. Розвиток зеленого туризму має реальну державну перспективу та сприяє покращенню соціально-економічної ситуації в сільській місцевості[4, с. 321].

Зелений туризм виступає важливим чинником стабільного динамічного збільшення надходжень до бюджету, активізації розвитку багатьох галузей економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство тощо). За рахунок збереження етнографічної самобутності він має набути національного значення. По-перше, зелений туризм надає поштовх для відродження та розвитку традиційної культури (народної архітектури, мистецтва, промислів - всього,

що становить місцевий колорит і поряд з природно-рекреаційними факторами є не менш привабливим для відпочиваючих). По-друге, жителі урбанізованих територій із масовою культурою мають можливість пізнати справжні національні традиції. По-третє, етнокультура сільської місцевості рекламує Україну, і навіть залучає іноземних туристів. Формування ідеології відродження та розвитку всього спектра традиційної культури (розпочинаючи від форм господарських занять до надбань духовної сфери) необхідно розглядати як передумову успішного розвитку відпочинку в сільських етнографічних районах,

Сільське населення країни здатне отримувати реальні доходи у сфері зеленого туризму від таких видів діяльності, як облаштування туристичних маршрутів; створення стоянок для туристів; робота гідом чи екскурсоводом; транспортне обслуговування; егерська діяльність (полювання, аматорське та спортивне рибальство); прокат туристичного спорядження; прийом туристів; кулінарні послуги; підготовка культурних програм; народні промисли; виробництво та реалізація екологічно чистих продуктів харчування. Окрім того, у створенні цікавої пропозиції власник туристського ресурсу має дбати про два ключові аспекти: матеріально-технічну якість (наприклад, розміри та облаштування кімнати, оснащення її побутовою технікою та гігієнічним вузлом); емоційно-абстрактна якість (рівень сервісного обслуговування відпочиваючих)[2, с. 61].

Власники туристичного ресурсу повинні усвідомлювати відповідальність, яку беруть він, організовуючи відпочинок. Адже неякісне обслуговування може назавжди позбавити клієнта бажання відпочивати у сільській місцевості. Турист бажає оглянути навколишню природу, тому сільська громада має дбати про відсутність забруднень, забезпечувати естетичний вигляд будинків, вулиць, садів, громадських установ. Однією з головних умов розвитку зеленого туризму є умови проживання, що гарантують можливість зручного ночівлі, дотримання особистої гігієни, наявність повноцінного харчування. Як правило, більшість відпочиваючих скаржаться на брак інформації про відпочинок. Надзвичайно важливими є показники якості проживання, такі як інформаційні знаки на дорогах та біля житла, а також у самій будівлі. Необхідно довести до свідомості мешканців той факт, що організація прийому гостей сприятиме зміцненню їх індивідуальних господарств. При цьому зацікавлені сільські жителі більше перейматимуться проблемами збереження сільських ландшафтів та чистоти навколишнього середовища[1, с. 59].

Аналіз підприємницької діяльності у зеленому туризмі дозволив виявити позитивні тенденції щодо посилення участі державних структур та громадських організацій у вдосконаленні нормативно-правової бази, що передбачає розробку законів, проектів, затвердження розпоряджень, постанов та програм. Наявність туристичних ресурсів та сукупність економічних, соціальних, екологічних особливостей визначають динамічний розвиток зеленого туризму на засадах підприємництва. Для зеленого туризму характерна нерівномірність його розвитку у різних районах. Найбільш ефективно зелений туризм може розвиватися в господарствах населення передгірної та гірської території, хоча його прояви спостерігаються і на рівнинній території. Підприємницька діяльність у зеленому туризмі ускладнюється відсутністю достовірної статистичної інформації, що спричиняє розбіжність у цифрових даних. За результатами досліджень, у цій сфері спостерігається стала тенденція до збільшення чисельності туристів. Цьому сприяє диверсифікація туристських послуг та поступова кооперація господарств населення, вкладених у задоволення споживачів туристів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко В. О. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 58–65.
2. Грановська В.Г., Бойко В.О. Функціонування екоготелів в Україні як чинник активізації підприємницької діяльності. *Економіка АПК*. 2020. № 3. С. 57—65.
3. Мазур С.А., Прилуцький А.М. Сільський туризм як перспективний напрям розвитку внутрішнього туризму. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/47.pdf (дата звернення: 17.10.2020).
4. Теодорович Л. Екологічний туризм у НПП України: теоретичні та практичні аспекти. *Вісник Львівського університету. Серія географічна*. 2013. Вип. 41. С. 318—330.

Tsvigun Yuriy Ih. - graduate student of the department of economic theory, entrepreneurship and trade, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, e-mail: cvigunyuriy@gmail.com

Журба Игор Євгенович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, Хмельницький національний університет, Хмельницький, e-mail: igor.zhurba@ukr.net

Zhurba Igor Y. – doctor of economics, Professor, Head of the Department of tourism and hote - restaurant business, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, e-mail: igor.zhurba@ukr.net